

NEPCon

**NATURE, ECOLOGY AND
PEOPLE CONSULT**

FSC-STD-40-005 (Versija 2-0) standartas išverstas NEPCon iniciatyva siekiant įmonėms palengvinti FSC standartų įsisavinimą bei patį sertifikavimo procesą.

Tai nėra oficialus FSC standarto vertimas, todėl esant bet kokiems neaiškumams dėl standarte naudojamų teiginių ar pateiktų reikalavimų būtina žiūrėti oficialią anglišką standarto versiją. Ją galite rasti FSC internetinėje svetainėje adresu www.fsc.org.

Daugiau informacijos: www.nepcon.net

FOREST
STEWARDSHIP
COUNCIL
INTERNATIONAL CENTER

BECAUSE
FORESTS
MATTER

FSC STANDARTAS

ĮMONĖS FSC KONTROLIUOJAMOS MEDIENOS ĮVERTINIMO STANDARTAS

FSC-STD-40-005 (Versija 2-0)

©2006 Forest Stewardship Council A.C.
Visos teisės saugomos

Charles-de-Gaulle-Str.
553113 Bonn, Germany
Tel : +49 -228 -367 66 28
Fax :+49 -228 -367 66 30
policy.standards@fsc.org
www.fsc.org

ĮMONĖS FSC KONTROLIUOJAMOS MEDIENOS ĮVERTINIMO STANDARTAS

FSC-STD-40-005 (V2-0)

Patvirtinta FSC direktorių tarybos
2006 m. spalio 4 d.

©2006 Forest Stewardship Council, A.C. Visos teisės saugomos. Nei viena dokumento dalis, pažymėta leidėjo autorinėmis teisėmis, negali būti perspausdinama ar kopijuojama bet kokiais būdais (grafiniais, elektroniniais ar mechaniniais, įskaitant kopijavimą) negavus rašytinio leidėjo sutikimo.

Miškų valdymo taryba (FSC) yra nepriklausoma, nepelno siekianti, nevyriausybinė organizacija, įsikūrusi Bonoje, Vokietijoje.

Miškų valdymo tarybos misija yra remti ekologiniu požiūriu priimtina, socialiai teisingą ir ekonomiškai perspektyvų pasaulio miškų tvarkymą.

FSC vadovaudamasi savo misija kuria, palaiko ir platina tarptautinius, nacionalinius ir regioninius standartus; vertina, akredituoja ir kontroliuoja sertifikavimo organizacijas, kurios prižiūri kaip yra laikomasi FSC standartų; teikia informaciją bei atlieka mokymus; skatina vartoti produktus, kurie yra pažymėti FSC logotipu.

Pratarmė

Šis standartas yra skirtas įmonėms, siekiančioms išvengti prekybos nelegaliai nukirsta mediena, mediena, kuri buvo nukirsta pažeidžiant vietos žmonių ir tradicines teises, kuri yra kilusi iš miškų, kur miškininkystės veikla kelia pavojų ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms, kur mediena buvo nukirsta iš plotų, natūralų mišką paverčiant plantacijomis ar ne miško naudmenomis, o taip pat mediena, kuri yra kilusi iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai.

Šio standarto atitikties įmonėms leidžia tiekti FSC kontroliuojamą medieną toms įmonėms, kurių gamybos grandis yra sertifikuota pagal FSC ir kurios nori kontroliuojamą medieną maišyti su FSC sertifikuota žaliava. Standarto reikalavimus atitinkanti įmonė gali įrodyti, jog dedamos didžiausios pastangos siekiant išvengti prekybos nelegaliai nukirsta mediena, remiama Miškų valstybinio valdymo ir prekybos mediena veiksmų plano (FLEGT) programa. Standartas leidžia įmonėms pradėti įgyvendinti savo nuosavą atsakingo tiekimo strategiją.

FSC-STD-40-005 Įmonės FSC kontroliuojamos medienos įvertinimo standartas yra sukurtas tik tam, kad gamintojai išvengtų tų medienos kategorijų, kurios laikomos nepriimtinais maišymui su FSC sertifikuota mediena. Jis įmonėms leidžia žymiai sumažinti riziką, jog jos prekiauja mediena iš nepriimtinių šaltinių.

Miškų tvarkymo organizacijos, norinčios FSC kontroliuojamą medieną tiekti FSC sertifikuotoms įmonėms arba įmonėms, kurių veikla atitinka šio standarto reikalavimus, turėtų savo veiklą suderinti pagal *FSC-STD-30-010 FSC Kontroliuojamos medienos standarto miškų tvarkymo įmonėms* reikalavimus.

Informacija apie šią versiją

2004 m. rugsėjo mėn. FSC direktorių taryba pritarė naujiems standartams, leidžiantiems FSC sertifikuotoms įmonėms pirkti ir tiekti FSC nesertifikuotą kontroliuojamą medieną, skirtą maišymui su FSC sertifikuota mediena (*FSC STD 40-005 standartas FSC nesertifikuotai kontroliuojamai medienai* ir *FSC STD-30-010 FSC kontroliuojamos medienos standartas miškų tvarkymo įmonėms*).

Terminas „kontroliuojama mediena“ 2004 m. buvo sugalvotas FSC, siekiant nustatyti „nepriimtinos“ medienos kriterijus. Per 2005 m. Tarptautinis FSC centras buvo paskirtas stebėti kaip vykdomi nauji „FSC kontroliuojamos medienos“ standartai bei turėjo juos peržiūrėti atsižvelgiant į patirtį, įgytą praktiškai įgyvendinant reikalavimus, ir išspręsti atsiradusius neaiškumus.

Šis standartas – *FSC-STD-40-005* versija 2-0 – buvo parengtas remiantis viešųjų svarstymų, vykusių 2005 m. birželio mėn., 2006 m. balandžio-gegužės mėn. ir 2006 m. rugpjūčio-rugsėjo mėn., gautomis pastabomis ir FSC Techninės darbo grupės keturių susitikimų, vykusių 2005 ir 2006 metais, rezultatais.

Standarte atsirado papildomos lentelės, kuriose paaiškinama kaip reikėtų interpretuoti standartą ir suprasti reikalavimų esmę.

Informacija dėl standarto naudojimo

Visi šio standarto aspektai yra laikomi norminiais, įskaitant aprėptį, standarto įsigaliojimo laiką, nuorodas, terminus ir apibūdinimus, lenteles ir priedus, nebent yra nurodyta kitaip.

Bet kokius komentarus ar pasiūlymus dėl šio standarto prašome siųsti adresu:

FSC International Center
– Policy and Standards Unit –
Charles-de-Gaulle Str. 5
53113 Bonn, Germany
Telefonas: +49-228 / 367-6628
Faksas: +49-228 / 367-6630
El. Paštas: policy.standards@fsc.org

DRAFT

Turinys

- A Aprėptis
- B Standarto įsigaliojimo data
- C Nuorodos
- D Terminai ir apibūdinimai

1 dalis. Kokybės sistemos reikalavimai

- 1 Įmonės strategija
- 2 Procedūros
- 3 Mokymai
- 4 Dokumentai

2 dalis. Reikalavimai FSC kontroliuojamos medienos tiekimui

- 5 Tiekėjų identifikavimas
- 6 FSC sertifikuotos medienos gavimas iš FSC sertifikuotų tiekėjų
- 7 FSC kontroliuojamos medienos gavimas iš tiekėjų, sertifikuotų tiekti FSC kontroliuojamą medieną
- 8 FSC kontroliuojamos medienos gavimas iš FSC nesertifikuotų tiekėjų
- 9 Nekontroliuojamos medienos gavimas
- 10 Rūšys įtrauktos į CITES

3 dalis. Rizikos vertinimas ir patikrinimo programa

- 11 Rizikos vertinimas
- 12 Patikrinimo programa medienai, gaunamai iš nustatytų mažos rizikos šaltinių
- 13 Patikrinimo programa medienai, gaunamai iš nenustatytos rizikos šaltinių
- 14 Skundų mechanizmas

4 dalis. FSC kontroliuojamos medienos pardavimas

- 15. FSC kontroliuojamos medienos tiekimas

Priedai

- 1 priedas. Žodynėlis
- 2 priedas. Rizikos vertinimo požiūris ir kriterijai
- 3 priedas. Reikalavimai įmonės patikrinimo programai
- 4 priedas. Nuostatos FSC kontroliuojamos medienos pareiškimams

A Aprėptis

Šis standartas skirtas įmonėms, siekiančioms išvengti nelegaliai nukirstos medienos; medienos, nukirstos pažeidžiant tradicines ar pilietines teises; medienos, nukirstos iš miškų, kur miškininkystės veikla kelia pavojų ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms; medienos, nukirstos iš plotų natūralų mišką paverčiant plantacijomis ar ne miško naudmenomis; medienos iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai. Standartas gali būti taikomas visai ar tik daliai įmonės įsigijamos medienos (toliau šiame tekste vadinama – mediena). Standartas taip pat gali būti taikomas nemedieniniams miško produktams (toliau šiame tekste vadinama mediena).

Standarte pateikiami išsamūs reikalavimai įmonėms, perkančioms medieną iš FSC nesertifikuotų tiekėjų pagal įmonės patikrinimo programą.

PASTABA: Šis standartas taikomas visoms įmonėms, kurios sertifikuotos pagal FSC gamybos grandies reikalavimus, ir nori naudoti nesertifikuotą žaliavą FSC sertifikuotų produktų ar produktų grupių gamybai, nepriklausomai nuo to ar tos įmonės yra sertifikuotos pagal *FSC-POL-40-001 FSC Politiką dėl procentinių santykių pareiškimų* ar pagal *FSC-STD-40-004 FSC gamybos grandies standartą gamybinėms įmonėms*.

B Standarto įsigaliojimo data

Šis standartas, *FSC-STD-40-005* versija 2-0, buvo aprobuotas FSC direktorių tarybos. Jis buvo parengtas remiantis FSC Techninės darbo grupės keturių susitikimų, vykusių 2005 ir 2006 metais, ir suinteresuotų pusių viešo svarstymo, vykusio 2005 m. birželio mėn., 2006 m. balandžio-gegužės mėn. ir 2006 m. rugpjūčio-rugsėjo mėn., rezultatais.

Standartas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d. pirminiams gamintojams ir nuo 2008 m. sausio 1 d. antriniam gamintojams bei mažoms įmonėms.

Įsigaliojimo data

Normatyvinio dokumento „įsigaliojimo data“ nurodo nuo kurios datos naujoji norma (normos versija) turi būti naudojama atsakingo atitikties vertintojo vertinant tam tikro vartotojo, nurodyto standarto „aprėptyje“, atitiktį. Tai reiškia, kad pirminiai gamintojai, kurių gamybos grandis šiuo metu yra sertifikuota, ir kurie gamina FSC-mixed produktus, bus vertinami pagal šį standartą 2007 metų kasmetinio audito metu.

Pirminiai gamintojai

Šiame standarte pirminiai gamintojai suprantami kaip gamybinės įmonės, kurios apvaliąją medieną paverčia kitokiomis nei apvalioji mediena, žaliavomis. Tokios įmonės būtų: lentpjūvės, lukšto/vienasluoksnės faneros, medienos/popieriaus masės gamintojai ir kiti.

Pastaba: Įmonės, tiekiančios apvaliąją medieną kaip galutinį produktą nėra laikomi pirminiais gamintojais.

C Nuorodos

- FSC-STD-40-004 FSC gamybos grandies standartas įmonėms, tiekiančioms ir gaminančioms FSC sertifikuotą produkciją.
- FSC-STD-30-010 FSC kontroliuojamos medienos standartas miškų tvarkymo įmonėms
- FSC-STD-01-003 SLIMF tinkamumo kriterijai.
- FSC-POL-30-401 FSC sertifikavimas ir ILO konvencijos

D Terminai ir apibūdinimai

Terminai ir apibūdinimai yra pateikti FSC-STD-01-002 *FSC terminų žodynyje*. Pagrindinės sąvokos susijusios su šiuo standartu yra pateiktos 1 priede.

1 dalis: Kokybės sistemos reikalavimai

1. Įmonės strategija

1.1 Įmonė turi turėti viešai prieinamą savo strategijos rašytinį pareiškimą, kuris būtų pasirašytas vyriausiojo įmonės vadovo, užtikrinanti, kad įmonė deda visas pastangas, siekdama išvengti prekybos mediena ar medienos pluoštu (toliau tekste – mediena) priklausančiu šioms kategorijoms:

- a) nelegaliai nukirsta mediena;
- b) mediena, nukirsta pažeidžiant tradicines ar pilietines teises;
- c) mediena, nukirsta iš miškų, kur miškininkystės veikla kelia pavojų ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms;
- d) mediena, nukirsta iš plotų, natūralų mišką paverčiant plantacijomis ar ne miško naudmenomis;
- e) mediena iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai.

2. Procedūros

2.1 Įmonė turi turėti rašytines procedūras ir/ar darbuotojų darbo instrukcijas, apimančias visus atitinkamus šio standarto reikalavimus.

2.2 Įmonėje turi būti paskirtas asmuo (arba pareigybės), atsakingas už kiekvienos procedūros ir/ar darbo instrukcijos įgyvendinimą.

3. Mokymai

3.1 Įmonėje turi būti numatyti reikalavimai apmokyti personalą tiek, kiek reikia šio standarto įgyvendinimui.

3.2 Apmokymai turi būti praversti visam numatytam personalui.

3.3 Įmonėje turi būti saugomi mokymus, susijusius su standartu, patvirtinantys dokumentai.

4 Dokumentai

- 4.1 Įmonė turi turėti dokumentus, įrodančius šio standarto reikalavimų atitiktis. Dokumentai turi būti saugomi mažiausiai 5 metus.

2 dalis: Reikalavimai FSC kontroliuojamos medienos tiekimui

5. Tiekėjų identifikavimas

5.1 Įmonė savo tiekėjus turi suskirstyti į:

- a) FSC sertifikuotos medienos (žr. 6 skyrių);
- b) FSC kontroliuojamos medienos, sertifikuotos pagal *FSC-STD-30-010* ar *FSC-STD-40-005* (žr. 7 skyrių);
- c) Medienos, įtrauktos į įmonės FSC kontroliuojamos medienos patikrinimo programą (žr. 8 ir 11-13 skyrius);
- d) Nekontroliuojamos medienos.

5.2 Įmonė turi turėti atnaujinamą medienos ar jos produktų, įtrauktų į įmonės FSC kontroliuojamos medienos patikrinimo programą, tiekėjų sąrašą. Prie kiekvieno tiekėjo įmonė turi priskirti:

- a) tiekėjo pavadinimą ir adresą;
- b) tiekiamos medienos apibūdinimą;
- c) tiekiamos medienos rūšį ir kiekį bei atitinkamus įsigijimo dokumentus.

6. FSC sertifikuotos medienos gavimas iš FSC sertifikuotų tiekėjų

6.1 Įmonė gaudama FSC sertifikuotą medieną turi užtikrinti, kad:

- a) visa mediena, FSC sertifikuotų tiekėjų tiekama kaip FSC sertifikuota (FSC-pure, FSC-mixed ar FSC-recycled), būtų aiškiai priskirta šiai kategorijai;
- b) visa mediena, tiekama kaip FSC sertifikuota, turėtų dokumentus, kuriuose būtų nuoroda į kiekvieno produkto partijos numerį ir/ar vežimo dokumentus, kurių pakaktų, jog sąskaitą būtų galima susieti su tiekiamais produktais.
- c) žaliavai išrašyti transportavimo dokumentai ir sąskaitos turėtų tiekėjo FSC sertifikato kodą.

6.2 Įmonė turi įsitikinti, kad tiekėjas turi galiojantį FSC sertifikatą.

7. FSC kontroliuojamos medienos gavimas iš tiekėjų, sertifikuotų tiekti FSC kontroliuojamą medieną

7.1 Įmonė gaudama FSC kontroliuojamą medieną turi užtikrinti, kad:

- a) visa mediena, FSC kontroliuojamos medienos tiekėjų tiekama kaip FSC kontroliuojama mediena, būtų aiškiai priskirta šiai kategorijai;
- b) visa mediena, tiekama kaip FSC kontroliuojama mediena, turėtų dokumentus, kuriuose būtų nuoroda į kiekvieno produkto partijos numerį ir/ar vežimo dokumentus, kurių pakaktų, jog sąskaitą būtų galima susieti su tiekiamais produktais;
- c) žaliavai išrašyti transportavimo dokumentai ir sąskaitos turėtų tiekėjo FSC kontroliuojamos medienos sertifikato kodą.

7.2 Įmonė turi įsitikinti, kad tiekėjas turi galiojantį FSC kontroliuojamos medienos sertifikatą.

Pastaba: FSC kontroliuojamos medienos tiekimas turi būti įtrauktas į tiekėjo FSC kontroliuojamos medienos sertifikato aprėptį kaip „FSC kontroliuojama mediena“ ir tiekėjo sertifikato kodas turi būti nurodytas ant FSC kontroliuojamos medienos įsigijimo dokumentų.

8. FSC kontroliuojamos medienos gavimas iš FSC nesertifikuotų tiekėjų

8.1 Įmonė gaudama medieną, įtrauktą į įmonės FSC kontroliuojamos medienos patikrinimo programą, turi užtikrinti, kad:

- a) nustatyti ir saugoti dokumentus, nurodančius tiekiamos medienos kilmės šalį ir rajoną;

Rajonas

Rajono sąvoka yra svarbiausia šiame standarte (žr. 1 priedą: Žodynėlis). Įmonė turi išsiaiškinti galiojantį pasirinkto rajono apibūdinimą su artimiausia oficialia FSC atstovybe (pagal seką: Nacionalinė darbo grupė, FSC regioninis biuras, FSC tarptautinis centras) ir/ar pagal formaliai egzistuojančią duomenų bazę, kurioje kategorijos, atitinkančios FSC kontroliuojamą medieną, gali būti nuolatos tikrinamos. Tai yra būtina, siekiant užtikrinti suderinamumą tarp įmonių, įgyvendinančių FSC-STD-40-005 Įmonės FSC kontroliuojamos medienos įvertinimo standartą nacionaliniu ar regioniniu (viršnacionaliniu) lygmeniu.

- b) užtikrinti, kad medienos kilmės rajoną įrodantys dokumentai būtų saugomi. Tai turėtų apimti teisiškai reikalaujamus transportavimo ir medienos įsigijimą iš miškų tvarkymo vieneto, iš kurio kilusi mediena, įrodančius dokumentus.
- c) numatyti ir vykdyti reguliarius patikrinimus, siekiant patikrinti nurodytos dokumentacijos autentiškumą bei patvirtinti medienos kilmės šalį ar rajoną.

Kadangi tarp įvairių regionų, šalių ar netgi šalių viduje sąlygos skiriasi, o taip pat dėl skirtingo tiekėjų dydžio ir skaičiaus standarte nenurodomas tam tikras laiko periodas dokumentų patikrinimui, numatytam 8.1 c). Įmonė turi numatyti šį periodą pagal individualias sąlygas. Įmonė sertifikavimo organizacijai turi pristatyti logiškai pagrįstą pasirinktą periodą.

9. Nekontroliuojamos medienos gavimas

9.1 Nekontroliuojamos medienos tiekėjams įmonė turi sukurti sistemą, kuri neleistų nekontroliuojamos medienos maišyti su FSC sertifikuota mediena, ar mediena, kuri kontroliuojama pagal šio standarto reikalavimus.

10. Rūšys įtrauktos į CITES

Nepriklausomai nuo to, ar tiekėjas yra FSC sertifikuotas ar ne, visa eksportui skirta mediena, kuri kilusi iš medžių rūšių, įtrauktų į Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) 1, 2 ar 3 priedus turi turėti atitinkamas licencijas ir/ar eksporto leidimus¹.

3 dalis. Rizikos vertinimas ir patikrinimo programa

Ši *FSC-STD-40-005* standarto dalis skirta įmonėms, kurios medieną perka ne iš FSC sertifikuotų tiekėjų ir nori sukurti ir įgyvendinti savo FSC kontroliuojamos medienos patikrinimo programą.

11. Rizikos vertinimas

11.1 tiekėjams, įtrauktiems į įmonės FSC kontroliuojamos medienos patikrinimo programą, įmonė turi nustatyti ar medienos kilmės rajonas yra laikomas mažos rizikos zona pagal nepriimtinus šaltinius, išvardintus 1.1 skyriuje, remiantis rizikos vertinimo požiūriu ir kriterijais, išvardintais šio standarto 2 priede.

Pastaba: Įmonės atliktas rizikos vertinimas turi būti peržiūrėtas FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos, įvertinant šios analizės techninį pakankamumą bei adekvatumą.

11.2 Įmonės atlikto rizikos vertinimo rezultatai turi būti viešai prieinami.

Pastaba: FSC paskelbs visus įmonių, sertifikuotų pagal *FSC-STD-40-005* standartą, rizikos vertinimus FSC Rizikos registre.

11.3 Tuo atveju, jei kyla abejonų ar rajonas yra mažos rizikos zona – rajonas turi būti priskirtas nenustatytos rizikos zonai.

12. Patikrinimo programa medienai, gaunamai iš nustatytų mažos rizikos šaltinių

12.1 Mediena, gaunama iš šaltinių, kurie buvo priskirti mažos rizikos zonai pagal visas kategorijas, išvardintas 1.1. skyriuje, ir kuri yra įtraukta į įmonės patikrinimo programą, gali būti laikoma FSC kontroliuojama mediena.

12.2 Visa kita mediena įmonės patikrinimo programoje, kuri buvo nustatyta kaip gaunama ne iš mažos rizikos zonų, turi būti tikrinama pagal reikalavimus, numatytus šio standarto 13 skyriuje.

13. Patikrinimo programa medienai, gaunamai iš nenustatytos rizikos šaltinių

13.1 Visai medienai, kurios šaltiniai negali būti priskirti mažos rizikos zonai, įmonė į patikrinimo programą turi įtraukti medienos kilmės miškų tvarkymo vienetą ir užtikrinti, kad programa atitinka reikalavimus, numatytus 3 priede.

¹ Žiūrėti www.cites.org

Pastaba: Įmonės patikrinimo programa FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos turi būti tikrinama bent jau kasmet.

- 13.2 Įmonės patikrinimo programos praktinio patikrinimo rezultatai turi būti prieinami FSC akredituotoms sertifikavimo organizacijoms pagal pareikalavimą. Jie, kaip įmonės patikrinimo rezultatas, turi apimti nustatytas neatitiktis ir/ar koregavimo veiksmų reikalavimus.
- 13.3 Ten, kur FSC tarptautinis centras, FSC regioniniai biurai ir/ar FSC akredituotos darbo grupės yra pateikę nurodymus ir/ar aiškinimus, įmonė turi naudotis būtent jais vertinant medienos šaltinius, kurie negali būti priskirti mažos rizikos zonai.

14. Skundų mechanizmas

14.1 Įmonė turi sukurti ir įgyvendinti mechanizmą, kuris būtų naudojamas spręsti skundams, paremtiems įrodymais, susijusiais su kontroliuojamos medienos tiekimu, nepriklausomai nuo to ar tiekiama mediena yra iš mažos rizikos zonos ar ne. Šis mechanizmas mažiausiai turi apimti:

- a) pateiktų įrodymų įvertinimą per 2 savaites nuo jo gavimo;
- b) praktinių patikrinimų organizavimą vietoje per 2 mėnesius nuo įrodymų gavimo tai atvejais, kai yra pateikiami svarbūs įrodymai;
- c) procedūras, kaip pašalinti gautą žaliavą bei tiekėją iš įmonės FSC kontroliuojamos medienos kategorijos tais atvejais, jei nustatoma bet kokia neatitiktis FSC kontroliuojamos medienos standartams;
- d) procedūras užtikrinančias, kad tiekėjas turės galimybę tiekti FSC kontroliuojamą medieną tik tuo atveju, kai bus įrodyta, jog jis atitinka FSC kontroliuojamos medienos reikalavimus;
- e) dokumentacija apie visus gautus skundus bei atliktus veiksmus.

14.2 Įmonė turi informuoti atitinkamą FSC nacionalinę darbo grupę ar FSC regioninį biurą ir atitinkamą FSC akredituotą sertifikavimo organizaciją tuo atveju jei nustatoma neatitiktis FSC kontroliuojamos medienos reikalavimams mažos rizikos zonose.

14.3 Jei laikomose mažos rizikos zonose pasitaiko dažnos neatitiktys FSC kontroliuojamos medienos reikalavimams, tuomet įmonė turi peržiūrėti savo rizikos vertinimą.

4 dalis. FSC kontroliuojamos medienos pardavimas

15. FSC kontroliuojamos medienos tiekimas

15.1 Bet kokia įmonė, tiekianti FSC kontroliuojamą medieną, turi turėti galiojantį FSC gamybos grandies sertifikata, išduotą FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos.

15.2 Įmonė, parduodama savo FSC kontroliuojamos medienos produktus, ant visų pardavimo sąskaitų turi įtraukti šią informaciją:

- a) pirkejo pavadinimą ir adresą;

- b) sąskaitos išrašymo data;
 - c) produkto apibūdinimą;
 - d) parduodamo produkto kiekį;
 - e) nuoroda į kiekvieno produkto partijos numerį ir/ar vežimo dokumentus, kurių pakaktų, jog sąskaitą būtų galima susieti su kliento gaunamais produktais;
 - f) sertifikato, išduoto FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos, kodą.
- 15.3 Visose sąskaitose ir važtaraščiuose, išrašytuose FSC kontroliuojamai medienai, turi būti aiškiai įtrauktas atitinkamo produkto apibūdinimas „FSC Controlled Wood“.

1 priedas. Žodynis

Bendravimas verslas-verslui. Apie produktą pateikta informacija, kuri yra išskirtinai skirta kitam verslo subjektui, suinteresuotam tolimesniu produkto perdirbimu ar pardavimu. Bendravimas verslas-verslui neapima informacijos, kuri teikiama galutiniam vartotojui, ir prekybinio ženklo naudojimo ant įmonės blankų.

Ypatingas biologinės įvairovės rezervatas. „Conservation International“ organizacijos paskelbti 25 turtingiausi ir labiausiai pažeidžiami gyvūnų ir augalų rezervatai žemėje.

Pilietinės teisės. Teisė ar teisės, priklausančios asmeniui pagal jo turimą pilietybę. Teisės, kurias visuomenėje turi kiekvienas asmuo, pavyzdžiui, būti lygiateisiu su kitais, galėti balsuoti, dirbti, kt.

Pilietinių teisių pažeidimai. Teisės ar teisių, priklausančių asmeniui pagal pilietybę, pažeidimas.

Įmonė. Įmonė ar organizacija besilaikanti standarto.

Rajonas. Bendrinis geografinis vienetas šalies viduje, kuris turi panašius bruožus ir panašią kontroliuojamos medienos kategorijų riziką, bei iš kurio yra įsigyjama mediena. Tai gali būti apskritis, vietovė ar upės baseinas, ir dažniausiai jis priklauso kuriam nors ekoregionui.

Ekoregionas. Didelis sausumos ar vandens plotas, kuris apima geografiškai atskirtas bendrijų grupes, kurios:

- (a) panašios didžiaja dalimis savo rūšių ir ekologinių pokyčių;
- (b) panašios aplinkos sąlygomis, ir;
- (c) ekologiškai sąveikauja taip, kad galėtų išlikti ilgą laiką. (WWF - <http://www.worldwildlife.org/science/ecoregions.cfm>)

FSC kontroliuojama mediena. Mediena, kurią identifikuoja įmonė, siekdama išvengti kategorijų, išvardintų *FSC-STD-40-005: Įmonės FSC kontroliuojamos medienos standarto* 1.1 skyriuje.

Genetiškai modifikuotas organizmas (GMO). Biologinis organizmas, kurio genetinė struktūra buvo pakeista įvairiomis priemonėmis (FSC Principai ir kriterijai, 2000 vasaris).

Genetiškai modifikuotas (GM) medis. GMO kilęs iš medžio rūšies².

Globalinis 200 ekoregionas. Regionas, pasižymintis rūšių turtingumu; endemizmu; aukštesnių taksonų unikalumu; nepaprastais ekologiniais ar evoliuciniais reiškiniais ir rečiausiais pagrindinių buveinių tipais pasaulyje (WWF International, The Global 200 Ecoregions).

Ypatingos aplinkosauginės vertės miškai. Ypatingos aplinkosauginės vertės miškai yra miškai, kurie atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų:

- a) miškai, kuriuose aptinkama pasauliniu, regioniniu ar nacionaliniu mastu svarbios biologinės įvairovės vertybės (pvz.: endemizmas, nykstančios rūšys, reliktai); ir/ar dideli miškai, kuriuose yra miškų tvarkymo vienetas, ir kur yra daugelio, jei ne visų, natūraliai egzistuojančių rūšių, esančių natūralaus paplitimo ribose, gyvybingos

² Klonai, natūralių procesų eigoje susiformavę hibridai arba tradicinio medžių veisimo, selekcijos, skiepijimo, vegetatyvinio dauginimo ar audinių kultūrų produktai nėra laikomi GMO, nebent sukurti naudojantis GMO technologijomis (FSC POL-30-602).

- populiacijos.
- b) miškai, kurie yra arba juose yra retos nykstančios ekosistemos.
 - c) miškai, kurie atlieka svarbias funkcijas kritinėse gamtinėse situacijose (pvz., vandenskyros apsauga, erozijos kontrolė).
 - d) miškai, kurie svarbūs vietinių žmonių bendrijoms (pvz., pragyvenimui, sveikatai) ir/ar svarbūs vietinių bendrijų tradicinės kultūros identiškamui (kultūrinės, ekologinės, ekonominės ar religinės reikšmės teritorijos, nustatytos bendradarbiaujant su tokiomis bendruomenėmis).

Nelegaliai nukirsta mediena. Mediena, kuri buvo nukirsta pažeidžiant nacionalinius įstatymus, įskaitant medienos kirtimo teisių perėmimą iš teisėto šeimininko, taip pat naudojant neteisėtus kirtimo būdus bei nemokant visų reikalaujamų mokesčių ir atlyginimų.

Čiabuviai žmonės. "Žmonių, gyvenusių dabartinėje šalies teritorijoje, kai į ją iš skirtingų pasaulio dalių atvyko gyventi įvairių kultūrų ar etninių grupių žmonės, palikuonys, kuriuos atvykėliai nustelbė ir konkurencijos būdu išstūmė į nedominantinę ar kolonijinę padėtį. Tai žmonės, kurie šiandien gyvena pagal savotiškus socialinius, ekonominius ir kultūrinius papročius bei tradicijas, bet ne pagal tos šalies, į kurios šūdėtį jie dabar įeina, įstatymų numatytą tvarką, kuri daugiausiai apima dominuojančių populiacijos segmentų nacionalines, socialines ir kultūrinės vertybes." (JT darbo grupės dėl čiabuvių žmonių nustatytas apibūdinimas) (FSC principai ir kriterijai, 2000 vasaris). Tarptautinė darbo organizacijos konvencija 169 (ILO 169) atsižvelgia į čiabuvių žmones ir yra taikoma šio standarto apibūdinimams.

Nepalietas miško kraštovaizdis. Nepalietas miško kraštovaizdis yra miško teritorija, kuri apima minimaliai žmogaus ūkinės veiklos sutrikdytas miško ir ne miško ekosistemas, apimančias bent 500 km², kurių minimalus plotis (įbrėžto apskritimo skersmuo) yra 10 km.

Mažos rizikos miško plotai. Miško plotai, iš kurių gaunama mediena priskiriama mažai rizikai pagal kategorijas, išvardintas *FSC-STD-40-005: Žmonės FSC kontroliuojamos medienos standarto* 1.1 skyriuje.

Ant produkto. Terminas, taikomas bet kokiai etiketei, pakuotei ar ženklinimui, pritvirtintam prie produkto. Prie etiketėlių ar ženklų naudojimo ant produkto priskiriamos produkto kortelės su užrašu, užrašai, išdegtinti ženklai, mažmeninės prekybos pakuotės mažų matmenų produktams (pavyzdžiui, pieštukams), apsauginė pakuotė ir polietileninė plėvelė.

Kilmė. Miško plotas, iš kurio kilo mediena/pluoštas.

Parduodamos produkcijos stendas. Reklaminė medžiaga, pateikta parduotuvėse, parodose, kt., kur produktus siūloma parduoti galutiniam vartotojui.

Procedūra. Nurodymas kaip atlikti veiklą ar procesą. Procedūros gali būti dokumentuotos arba ne.

Reklaminis naudojimas. Terminas taikomas visiems teiginiams, pareiškimams, prekiniams ženklams ir kt., naudojamiems reklamuoti produktus, įmones ar organizacijas; įtraukiant aktyvią reklamą, reklaminę medžiagą, pardavimus ar viešuosius ryšius, išskyrus elementus, kurie priskiriami „ant produkto“ apibūdinimo kategorijai.

Atskiriamieji ženklai. Ženkliai, skirti atskirti žaliavai ar pusgaminiams, kai šie yra gabenami ar sandėliuojami prieš tolimesnį gamybos procesą. Šis apibrėžimas neapima ženklų, naudojamų produkto pateikimui jo pardavimo vietoje (tam tikra vieta, kur produktas yra parduodamas) ar produktų reklaminiam pristatymui vartotojams ar visuomenei.

MMITM (maži ir/ar mažų intensyvumu tvarkomi miškai). Miškų tvarkymo vienetas, kuris atitinka specifinius FSC reikalavimus, susijusius su dydžiu ir/ar medienos ruošos apimtimis, bei sertifikavimo organizacijų gali būti vertinamas naudojantis supaprastintomis vertinimo procedūromis. Atitinkami FSC reikalavimai yra numatyti *FSC-STD-01-003 MMITM Tinkamumo kriterijuose*.

Mažos įmonės. Įmonės, kurios:

- i. turi mažiau nei 15 darbuotojų (įskaitant pastovų, nepilnu etatu ar sezoninį darbą dirbantį personalą), ARBA
- ii. turi ne daugiau 25 darbuotojus ir kasmetinė apyvarta neviršija 1 000 000 JAV dolerių.

Šaltinis. Žr. „Kilmė“.

Tiekėjas. Įmonė ar organizacija tiekianti prekes ar paslaugas.

Tiekianti įmonė. Žr. „Tiekėjas“.

Nykstantis. Turintis abejotina galimybę ilgalaikiam išgyvenimui. Šiame standarte terminas turėtų būti taikomas ypatingos aplinkosauginės vertės miškams ekoregiono lygmenyje.

Tradicinės teisės. Teisės, kurios kilo iš ilgalaikių ar įprastinių nuolat kartojamų veiksmų, kurie dėl tokio kartojimosi ir nepertraukto nuolatinumo, geografiniame ar sociologiniame vienetė įgavo įstatymo galią. Taip pat, žinomos kaip paprotinės teisės (FSC Principai ir kriterijai, 2000 vasaris).

Tradicinių teisių pažeidimas. Paprotinių teisių sulaužymas.

Labai ribota dalis. Paveikta teritorija negali viršyti 0,5% MTV ploto per metus, be to, negali sudaryti daugiau nei 5% MTV ploto.

2 priedas. Rizikos vertinimo požiūris ir kriterijai

Pagal šį standartą rizikos vertinimas turi būti atliekamas labai apdairiai. Bet kokia teritorija pasaulyje gali būti priskiriama didelei rizikai iki tol, kol tinkamu rizikos įvertinimu bus įrodyta maža jos rizika remiantis reikalavimais, nurodytais šio standarto 1.1 skyriuje. Rizikos vertinimas turi prasidėti stambiausiu taikomu lygmeniu. Jei sąlygos duotajame lygmenyje nėra pakankamai homogeniškos, kad būtų pripažinta maža rizika pagal reikalavimus, nurodytus šio standarto 1.1 skyriuje, lygmuo turėtų būti mažinamas. Rizikos vertinimas turi būti tęsiamas mažinant lygmenį tol, kol sąlygos pasidaro pakankamai vienodos. Rizikos priskyrimas nacionaliniu lygmeniu gali būti galimas esant tam tikroms homogeniškos sąlygoms, tuo tarpu esant labiau heterogeniškomis sąlygoms rizikos priskyrimas galimas tik rajono ar vietiniame lygmenyje ir/ar ekoregionų dalyse.

Įmonės turi naudoti šiuos kriterijus ir rodiklius siekiant nustatyti ar kilmės rajonas gali būti priskiriamas mažai rizikai pagal reikalavimus, nurodytus šio standarto 1.1 skyriuje. Įmonės besiremdamos šiais kriterijais taip pat turėtų remtis informacija, kuri pateikta FSC rizikos registre. Įmonės taip pat gali kreiptis pagalbos į FSC akredituotą Nacionalinę darbo grupę jų šalyje, ar FSC regioninius biurus, siekiant išsiaiškinti ar kilmės rajonas yra mažos rizikos.

FSC rizikos registras bus didžiausias informacijos šaltinis FSC kontroliuojamos medienos rizikos vertinimui. Padarius viešai prieinamus visus įmonių, sertifikuotų pagal *FSC-STD-40-005*, rizikos vertinimo rezultatus, FSC rizikos registras prisidės prie FSC kontroliuojamos medienos sertifikatų skaidrumo ir patikimumo. Be to, FSC rizikos registras bus atitinkamos informacijos, skirtos rizikos vertinimams, šaltinis, įskaitant priemones, skirtas atlikti rizikos vertinimą.

A Bendrieji reikalavimai

1 Kiekvienai FSC kontroliuojamos medienos kategorijai, kaip nurodyta 1 dalies 1.1 skyriuje, rizikos vertinimas turi būti atliekamas nuo stambiausio taikomo lygmens. Tai reiškia, nuo nacionalinio ar valstijos lygmens. Jei patikimas „mažos rizikos“ priskyrimas gali būti atliktas nacionaliniu ar valstijos lygmeniu, tuomet nebereikia daryti mažesnio (pvz. rajono) lygmens vertinimo. Mažesnio (t.y. rajono) lygmens rizikos vertinimas reikalingas tik tuomet, jei didesnis (t.y. nacionalinis ar valstijos) lygmuo pagal rizikos vertinimą negali būti patikimai priskirtas mažai rizikai.

2 Ten, kur FSC akredituota darbo grupė, pateikė nacionalinį ar regioninį 2 priedo aiškinimą ar vadovą, pastaruoju ir turi būti remiamasi. FSC nacionalinių darbo grupių sąrašą rasite: www.fsc.org.

3 Jei įmonė gali pagrįsti mažos rizikos egzistavimą (nesvarbu kokiu lygmeniu ar rajono, ar nacionaliniu), tuomet nebereikia įgyvendinti 3 priedo procedūrų (MTV lygmeniu), nebent yra pakankamai įrodymų, kad atitinkamas šaltinis neatitinka FSC kontroliuojamos medienos reikalavimų, nurodytų šio standarto 1 dalies 1.1. skyriuje.

Kiekvienos FSC kontroliuojamos medienos kategorijos pavadinimas duotas šiame standarte nėra normatyvinis. Kiekvienos kategorijos kriterijai yra normatyviniai teiginiai, kurie apibūdina reikalavimus FSC kontroliuojamai medienai, ir patenka po plačiu kategorijos apibūdinimu. Pavyzdžiui, „Mediena, nukirsta pažeidžiant tradicines ar pilietines teises“ – tai kategorijos pavadinimas, o tuo tarpu kriterijai apima tokias teises, kurios būdingos miškininkystei ir yra įtakojamos MTV, kaip, pavyzdžiui, darbuotojų teisės bei tradicinės ir čiabuvių žmonių teisės.

B. Specifiniai reikalavimai kiekvienai FSC kontroliuojamos medienos kategorijai

1. Nelegaliai nukirsta mediena

Nelegalus kirtimas yra potencialiai platus terminas, kurį sunku apibrėžti. Siekiant įvertinti duoto rajono rizikos lygį, terminas turi būti apibrėžiamas taip, kad jis būtų išmatuojamas ir prasmingas. Teritorija turi būti laikoma nenustatytos rizikos tuomet kai nelegalūs kirtimai sukelia grėsmę miškams, žmonėms ir bendrijoms. Nežymūs pažeidimai ir įvykiai, tokie kaip smulkūs geografiniai nukrypimai nuo išskirtos kirtimo teritorijos, pavėluotas dokumentų užpildymas ar smulkūs prasižengimai neturėtų įmonės ar rajono priskirti prie nenustatytos rizikos šaltinių.

Nepanašu, kad nelegalūs kirtimai sistematiškai kartotųsi ten, kur yra gera miškų valdymo sistema. Todėl, su valdymu susiję kriterijai naudojami duoto rajono įvertinimui pagal nelegalius kirtimus. Šie kriterijai apima:

- Pastebimą korupcijos, susijusios su miškininkystės veikla, lygį;
- Informacijos, kuri atskleistų nelegalius kirtimus arba sumažintų jų apimtį, jei būtų paviešinta, skaidrumo laipsnį;
- Pagrindinių duomenų ir dokumentų, susijusių su nelegaliu kirtimu, egzistavimą bei patenkinamą jų kokybę.
- Nepriklausomas ataskaitos apie nelegalius kirtimus.

Reikalavimai, susiję su nelegaliai nukirsta mediena	Informacijos šaltinių pavyzdžiai ³
1. Kilmės rajonas gali būti laikomas mažos rizikos dėl nelegalių kirtimų, jei egzistuoja toliau pateikti rodikliai, susiję su miškų valdymu:	
1.1 Įrodymai apie su kirtimu susijusių teisės aktų įgyvendinimą rajone	FSC nacionalinės darbo grupės (kontaktai iš www.fsc.org); Karališkasis tarptautinių reikalų institutas (www.illegal-logging.org);
1.2 Rajone yra įrodymų, jog atliekami kirtimai bei medienos prikimai yra legalūs bei yra pagrįsti patikima ir efektyvia sistema, skirta leidimų miškui kirsti gavimu.	Aplinkosauginių Tyrimų Agentūra (www.eia-international.org); Pasauliniai liudytojai: (www.globalwitness.org); Telapak (Indonezijos - www.telapak.org);
1.3 Yra nedaug arba išvis nėra įrodymų apie pranešimus, kad kilmės rajone vykdomi nelegalūs kirtimai.	DB Tarptautinio vystymosi vyriausybės departamentas (DFID) ES veiksmų planas dėl Miškų kontrolės, valdymo ir prekybos mediena (FLEGT): http://ec.europa.eu/comm/development/body/theme/forest/initiative/index_en.htm
1.4 Yra nedidelis korupcijos, susijusios su leidimų miškui kirsti išdavimu ir kitų veiklų, susijusių su teisės aktų dėl kirtimų ir prekybos mediena įgyvendinimo, lygis.	Tarptautinis skaidrumo indeksas (www.transparency.org) Korupcijos suvokimas WWF (www.panda.org); ELDIS (www.eldis.org) regioniniai ir šalies apibūdinimai www.cites.org NVO ir suinteresuotos organizacijos

³ Informacijos šaltiniai yra įtraukti tik kaip pavyzdžiai. Šių šaltinių turinys nėra patikrintas FSC, o įmonės turėtų naudotis ir kitais informacijos šaltiniais.

2. Mediena nukirsta pažeidžiant tradicines ar pilietines teises

Pilietinės teisės yra teisės, kurias turi kiekvienas visuomenėje gyvenantis asmuo, pavyzdžiui, būti lygiateisiu su kitais, galėti balsuoti ir dirbti. Šios teisės dažniausiai yra apibrėžiamos šalies konstitucijoje. Tradicinės teisės yra teisės, kurios kilo iš ilgalaikių ar įprastinių nuolat kartojamų veiksmų, kurie dėl tokio kartojimosi ir nepertraukto nuolatinumo, geografiniame ar sociologiniame vienetuose įgavo įstatymo galią. Tradicinės teisės, susijusios su mišku, pavyzdžiui gali būti laikoma galimybė vietos bendruomenei priėti ir naudotis miškuose esančiomis šventomis ir ritualinėmis vietovėmis.

Reikalavimai, susiję su medienos kirtimu pažeidžiant tradicines ar pilietines teises	Informacijos šaltinių pavyzdžiai ⁴
2. Kilmės rajonas gali būti laikomas mažos rizikos dėl tradicinės, pilietinės ir kolektyvinės teisės pažeidimų jei yra visi toliau išvardinti rodikliai:	
2.1 Nėra JT Saugumo Tarybos draudimo importuoti medieną iš šalies;	Pvz. Nuo 2003 m. liepos tai taikoma Liberijai (www.un.org/esa/africa/UNNews_Africa/timber.htm); Pvz. Pasauliniai liudytojai www.globalwitness.org
2.2 Šalis/rajonas nėra priskirti konfliktinės medienos šaltiniui (Pvz. JAV tarptautinės plėtros agentūros (USAID) Tipas 1 konfliktinė mediena);	Galutinė ekspertų grupės ataskaita dėl nelegalaus natūralių išteklių ir kitų resursų naudojimo Kongo Demokratinėje respublikoje, 2002, I ir III priedai (S/2002/1146) www.naturalresources.org/minerals/CD/docs/other/N0262179.pdf Konfliktinė mediena: Problemos Azijoje ir Afrikoje mastai. Tomas I. Jungtinė ataskaita. 2003 m. birželis, nuoroda: www.usaid.gov/hum_response/oti/pubs/vol1synth.pdf
2.3 Nėra įrodymų dėl vaikų išnaudojimo darbui ar ILO fundamentalių principų ir teisių pažeidimų darbe, vykdomame mišku apaugusioje rajono teritorijoje;	FSC nacionalinės darbo grupės ir Regioninių biurų kontaktai www.fsc.org ILO šalių biurai

⁴ Informacijos šaltiniai yra įtraukti tik kaip pavyzdžiai. Šių šaltinių turinys nėra patikrintas FSC, o įmonės turėtų naudotis ir kitais informacijos šaltiniais.

<p>2.4 Egzistuoja pripažinti ir nešališki procesai⁵, galintys išspręsti esminius konfliktus susijusius su tradicinėmis teisėmis, įskaitant vartojimo teises, kultūrinius interesus ar tradicinį kultūrinį identitetą rajone⁶.</p>	<p>FSC nacionalinės darbo grupės ir Regioninių biurų kontaktai www.fsc.org Čiabuvių žmonių organizacijos Vietos žmonių asociacijos rajone Rizikos registras; Nacionaliniai šaltiniai (pvz. dokumentai dėl pretenzijų į žemes, tesimo bylų sprendimai).</p>
<p>2.5 Įrodyta, kad rajone nėra ILO konvencijos 169 nuostatų pažeidimų, susijusių su čiabuviais ir vietos žmonėmis, gyvenančiais mišku apaugusiuose plotuose</p>	<p>FSC nacionalinės darbo grupės ir Regioninių biurų kontaktai www.fsc.org ILO šalių biurai</p>

3. Mediena, nukirsta iš miškų, kuriuose vykdoma miškininkystės veikla kelia grėsmę ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms

Šios kategorijos rizikos vertinimui įmonė pirmiausia turi įvertinti ar ekoregiono lygmenyje ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms kyla pavojus. Jei tokioms vertybėms kyla pavojus, įmonė turi įvertinti kaip miškininkystės veikla įtakoja ypatingas aplinkosaugines vertybes rajone.

Pastaba: Grėsmė šiame standarte suprantama kaip neapibrėžta ypatingos aplinkosauginės vertybės galimybė ilgalaikiam išgyvenimui ar išlikimui ekoregiono lygmenyje.

Rizika, kuria miškų tvarkymo įmonės veikia ypatingas aplinkosaugines vertybes miškuose, bus didesnė jei a) ypatingos aplinkosauginės vertybės (pavyzdžiui, genetinė įvairovė, rūšių įvairovė, endemizmas, bei ekosistemų ir buveinių įvairovė) yra gausios ekoregiono miškuose ir/ar b) ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms ekoregione jau yra kilęs pavojus. Dauguma organizacijų idėjo nemažai pastangų siekiant nustatyti tokias planetos teritorijas (ekoregionus ar ekoregionų kompleksus), kurioms apsauga yra būtiniausia dėl aukščiau išvardintų ypatingų aplinkosauginių vertybių ir joms kylančių grėsmių.

Šiame skyriuje siūloma įvertinti du rodiklius, padėsiančius nustatyti rizikas, keliančias grėsmę ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms. Pirmiausia, ekoregionai, kuriems kyla grėsmė, gali būti nustatyti remiantis informacija, kurią pateikia WWF, Conservation International, IUNC, WRI, Greenpeace bei kitos organizacijos. Antrasis rodiklis (geros apsaugos sistemos buvimas) yra naudojamas siekiant nustatyti teritorijas, kurios gali būti priskiriamos mažai rizikai, dėl jose galiojančių apsaugos sistemų, kaip pavyzdžiui, saugomos teritorijos, kuriose teisinė sistema užtikrina nuolatinį esamų ypatingų aplinkosauginių vertybių išlikimą ekoregione.

⁵ Procesas, kuriame yra funkcionuojančios pagalbos kreipimosi priemonės ir/ar nėra aiškaus struktūrinio disbalanso ar būdingo nešališkumo. Pavyzdžiui, derybos dėl žemės teisių, teisminiai procesas ir derybos dėl sutarčių.

⁶ Rajono čiabuviai žmonės, darbininkai, bendruomenės ir valdžios atstovai pritaria ir paremia struktūrą, kuri užsiima šiais klausimais ir juos sprendžia; ir bendruomenės ir/ar čiabuviai žmonės turi pripažintą galią mažinti kirtimų keliamas grėsmes per teisinę ar kitą valdžios sistemą.

Ypatingos aplinkosauginės vertybės, kurios būtinos apsirūpinimui kritinėmis situacijomis bei tos, kurios yra būtinos bendruomenių pagrindinių poreikių tenkinimui, gali būti priskiriamos mažai rizikai, jei yra įgyvendinti šio priedo 3.2. ir/ar 2.4 rodikliai. T.y., egzistuoja pripažinti ir nešališki procesai, galintys išspręsti esminius konfliktus susijusius su tradicinėmis teisėmis, įskaitant vartojimo teises, kultūrinius interesus ar tradicinį kultūrinį identitetą rajone.

Reikalavimai, susiję su medienos kirtimu miškuose, kuriuose ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms grėsmę kelia vykdoma miškininkystės veikla.	Informacijos šaltinių pavyzdžiai ⁷
<p>3. Kilmės rajonas gali būti laikomas mažos rizikos dėl pavojų ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms jei: a) yra įgyvendintas 3.1 rodiklis; arba b) rodiklis 3.2 panaikina (arba žymiai sumažina) grėsmę kilmės rajonui dėl neatitikties 3.1 rodikliui.</p>	
<p>3.1 Miškų tvarkymo veikla atitinkamame lygmenyje (ekoregione, sub-ekoregione, vietiniame lygmenyje) nekelia grėsmės ekoregioninės reikšmės ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms.</p>	<p>FSC dokumentacija dėl ypatingos aplinkosauginės vertės miškų: www.fsc.org Ekoregiono apibrėžimas ir informacija: http://www.worldwildlife.org/science/ecoregions.cfm Tie regionai, kurie Conservation International yra nustatyti kaip ypatingi biologinės įvairovės rezervatai (ar) Tos ekosistemos ir bendrijos, kurios Conservation International yra aiškiai apibrėžtos ir nustatytos kaip ypatingų biologinės įvairovės rezervatų komponentai Tie miškų, medynų ar mangrovių ekoregionai, kurie Pasaulio Gamtos Fondo (WWF) yra identifikuoti kaip Globaliniai 200 ekoregionai, turintys „nykstantis“ ar „kritinis“ statusą. Jei Globalinis 200 ekoregionas susideda daugiau nei iš vieno sausuminio ekoregiono, ekoregionas Globaliniame 200 ekoregione gali būti laikomas mažos rizikos jei sub-ekoregionui suteiktas apsaugos statusas nėra „kritinis/nykstantis“. Tie regionai, kurie Pasaulio apsaugos draugijos (IUNC) yra identifikuoti kaip <i>Augalų įvairovės centrai</i> Tie miškų regionai, kurie Conservation International yra identifikuoti kaip <i>Ypatingos biologinės įvairovės gausi teritorija</i>, o bendras besisiekiančių miškų ekosistemų masyvas, užima daugiau nei 500 km². Tie regionai, kurie Pasaulio išteklių instituto yra įvardinti kaip <i>Ribiniai miškai</i>. Greenpeace identifikuoti nepaliestų miškų kraštovaizdžiai (www.intactforests.org)</p>

⁷ Informacijos šaltiniai yra įtraukti tik kaip pavyzdžiai. Šių šaltinių turinys nėra patikrintas FSC, o įmonės turėtų naudotis ir kitais informacijos šaltiniais.

<p>3.2 Egzistuoja gera apsaugos sistema (efektyvios saugomos teritorijos bei teisinė sistema), leidžianti užtikrinti ypatingų aplinkosauginių vertybių išlikimą ekoregione.</p>	<p>FSC nacionalinės darbo grupės Šalis yra pasirašiusi Biologinės įvairovės apsaugos konvenciją https://www.biodiv.org/world/parties.asp ir yra progresas siekiant parengti saugomų teritorijų tinklą, kaip pavyzdžiui, teigiama naujausių šalies ataskaitų apie miškų ekosistemas analizė https://www.biodiv.org/reports/list.aspx?type=for</p>
---	---

4. Mediena nukirsta iš plotų, natūralių mišką paverčiant plantacijomis ar ne miško naudmenomis

Šios kategorijos tikslas yra išvengti medienos iš regionų, kur vyksta spartus natūralių ar pusiau natūralių miškų kirtimas. FSC Nacionalinės darbo grupės ir FSC Regioniniai biurai yra skatinami plačiau pateikti termino „žymus netekties lygis“ interpretaciją jų šalyje ar regione.

<p>Reikalavimai susiję su mediena, nukirsta iš plotų, natūralių mišką paverčiant plantacijomis ar ne miško naudmenomis</p>	<p>Informacijos šaltinių pavyzdžiai</p>
<p>4. Kilmės rajonas gali būti laikomas mažos rizikos dėl miškų pavertimo į plantacijas ar ne miško naudmenas jei: [Pastaba: plantacijų transformacija į kitas naudmenas nėra laikoma pavertimu, kaip traktuojama šiame standarte].</p>	
<p>4.1 Nėra natūralių miškų ar kitų medžiais apaugusių ekosistemų, tokių kaip savanos, praradimo IR nėra žymaus netekties lygio (>0,5% per metus)⁸ ekoregione.</p>	<p>FAO GOFC-GOLD Global Observation of Forest and Land Cover Dynamics⁹ FAO Global Forest Resources Assessment⁹ Conservation International Regioninės analizės programa Maryland universiteto Geografijos departamentas UNEP/GRID – Division of Early Warning and Assessment SERVIR – Regional Monitoring and Visualization System for Mesoamerica Congo Basin Forest Partnership ir CARPE CEC Junginių tyrimų centras INPE-PRODES – Brazilijos Nacionalinis tyrimų institutas</p>

⁸ Lygis (t.y. > 0,5%) gali būti pakoreguotas kai bus gauta papildoma informacija.

⁹ Pastaba: FAO miškų duomenys ir statistika gali neatsižvelgti į miškų pavertimą plantacijomis kaip į miškų praradimą. Todėl duomenys apie plotus su ekstensyviu natūralių miškų pavertimu į plantacijas gali neparodyti žymaus miškų praradimo ir dėl to gali būti neteisingai interpretuojami šio standarto atžvilgiu.

	<p>Hansen, M., DeFries, R., Townshend, J.R., Carroll, M., Dimiceli, C., Sohlberg, R. 2003. 500 m MODIS Vegetation Continuous Fields. College Park, Maryland: The Global Land Cover Facility. Nacionaliniai duomenų šaltiniai FSC Nacionalinės darbo grupės ir regioniniai biurai www.fsc.org</p>
--	---

5. Mediena iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai

Reikalavimai susiję su mediena iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai	Informacijos šaltinių pavyzdžiai ¹⁰
<p>5. Kilmės rajonas gali būti laikomas mažos rizikos dėl medienos iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai, kai yra atitiktis vienam iš sekančių rodiklių:</p> <ul style="list-style-type: none">a) genetiškai modifikuotų medžių naudojimas šalyje ar rajone nėra komercinės paskirties. ARBAb) Reikalingos licencijos genetiškai modifikuotų medžių komerciniam naudojimui ir nėra tokių licencijų išduota ARBAc) Šalyje yra uždraustas genetiškai modifikuotų medžių naudojimas komerciniais tikslais.	<p>FAO, 2004. Preliminari biotechnologijų naudojimo miške apžvalga, įskaitant genetinę modifikaciją. Forest Genetic Resources Working Paper FGR/59E. Forest Resources Development Service, Forest Resources Division, Rome, Italy. Internetė: http://www.fao.org/docrep/008/ae574e/AE574E00.HTM Nacionaliniai ir regioniniai duomenų šaltiniai</p>

¹⁰ Informacijos šaltiniai yra įtraukti tik kaip pavyzdžiai, tačiau jų gali būti ir daugiau.

3 priedas. Reikalavimai įmonės patikrinimo programai

Įmonės, vykdančios FSC kontroliuojamos medienos, gaunamos iš teritorijų, kurios negali būti priskiriamos mažai rizikai, patikrinimo programą turi užtikrinti, jog ji atitinka žemiau išvardintiems reikalavimams.

Pastaba: Įmonė gali rinktis ar pačiai parengti savo patikrinimo programą ar pavesti ją atlikti kitai organizacijai.

A Bendrieji reikalavimai

1. Įmonės patikrinimo programa

- 1.1. Įmonės patikrinimo programa turi pateikti įrodymus, kad mediena/pluoštas gaunamas iš tam tikro tiekėjo yra kontroliuojamas pagal medienos kategoriją ar kategorijas, išvardintas šio standarto 1 dalies 1.1 skyriuje.
- 1.2. Patikrinimą turi atlikti asmenys, kurie yra pakankamai patyrę ir turi žinių kaip atlikti patikrinimus pagal žemiau pateiktus reikalavimus.
- 1.3. Kiekvienai iš penkių kategorijų, kurios negali būti priskiriamos mažai rizikai, įmonė turi nustatyti ir pateikti dokumentus ir kitus įrodymus, reikalingus įrodyti, kad gaunama mediena atitinka FSC kontroliuojamos medienos standarto reikalavimus kiekvienai nustatytai kategorijai.
- 1.4. Įmonė turi užtikrinti, kad reikiami dokumentai ir kiti įrodymai, nurodyti B skyriuje (žemiau), būtų prieinami FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos patikrinimui.
- 1.5. Įmonė turi numatyti ir vykdyti reguliarių (bent kartą metuose) patikrinimo auditą, kuriuo būtų užtikrinamas numatytų dokumentų ir kitų įrodymų autentiškumas. Audito metu turi būti konsultuojamasi su atitinkamomis suinteresuotomis šalimis, kalbama su darbuotojais bei lankomasi kirtavietėse.
- 1.6. Patikrinimo auditų skaičius turi būti nustatomas pagal 1.8 punkte nurodytą pavyzdžių atrinkimo metodologiją.
- 1.7. Įmonė pavyzdžių atrinkimui miškų tvarkymo vienetus (MTV) turi skirstyti į „panašių“ vienetų grupes. Grupės turi būti sudarytos taip, kad kiekvienoje grupėje būtų minimizuotas kintamumas. „Panašumas“ šiame standarte suprantamas pagal:
 - a) miškų tipą (pvz. natūralus miškas, plantacija),
 - b) geografinę padėtį (apskritis)
 - c) įmonės dydį (pvz. MMITM)
- 1.8. Kiekvienai „panašių“ MTV grupei įmonė patikrinimui turi atrinkti bent 0,8 kart kvadratinė šaknis iš kasmet turimų patikrinti vienetų skaičiaus. Grupėms, kurias sudaro beveik vien iš MTV, kurie priskiriami mažiems ir/ar mažu intensyvumu tvarkomiems miškams (MMITM), tikrinimui parenkamų vienetų skaičius turėtų būti bent 0,6 kart kvadratinė šaknis iš toje grupėje esančių vienetų (y) skaičiaus (t.y. $x = 0.6\sqrt{y}$), suapvalinant iki sekančio sveikąjo skaičiaus. Žemiau pateikta lentelė pateikia keletą pavyzdžių:

y (bendras MTV skaičius grupėje)	X (patikrinimų skaičius)= $0.8\sqrt{y}$	x (patikrinimų skaičius grupėms iš MMITM)= $0.6\sqrt{y}$
1	1	1
2-7	2	1
8-11	3	2
12-24	3	3
25-39	4	3
40-44	5	4
45-56	5	5
n	$0.8\sqrt{n}$	$0.6\sqrt{n}$

- 1.9. Imtys patikrinimams vietoje turi būti atrenkamos atsitiktine tvarka.
- 1.10. Patikrinimo auditai savalaikiai turi būti atliekami po medienos gavimo.
- 1.11. Bet kokiose konsultacijose su miškų tvarkymo įmonės personalu ir darbininkais, negali dalyvauti tos įmonės valdžios atstovai.
- 1.12. Visos patikrinimų auditų ataskaitos ir dokumentai turi būti saugomi bent 5 metus ir juose turi atsispindėti patikrinimo pastebėjimai ir išvados bei patikrinimo, pagal aukščiau nurodytus reikalavimus, atlikimo mastas. Taip pat, juose turi būti nurodyta personalo, atlikusio patikrinimą, patirtis ir kvalifikacijai.
- 1.13. Patikrinimo auditų ataskaitos ir dokumentai pareikalavus turi būti prieinami FSC akredituotai sertifikavimo organizacijai ir FSC įgaliotam personalui.

Pastaba: Turi būti reikalaujama FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos atlikti praktinius patikrinimus.

B Specifiniai reikalavimai

Šioje dalyje pateikiami specifiniai reikalavimai, kurių atitikties įmonės patikrinimo programa turi įvertinti kategorijoms, įmonės rizikos vertinime nepriskirtoms mažai rizikai.

Pastaba: Įmonė savo patikrinimo programoje gali sukurti alternatyvias priemones siekdama užtikrinti, kad šio standarto tikslas – išvengti medienos, gaunamos iš penkių kategorijų, išvardintų šio standarto 1 dalies 1.1 skyriuje – būtų įgyvendintas.

1. Nelegaliai nukirsta mediena

- 1.1. Įmonė turi įrodyti, kad mediena, kurią įsigijo buvo nukirsta nepažeidžiant visų jurisdikcijoje kirtimams taikomų teisinių normų bei reikalavimų, nurodytų 1 lentelėje žemiau.

Žiūrėdama į dokumentaciją 1 lentelėje, įmonė turi patikrinti, kad jos tiekėjas naudojosi legaliomis procedūromis gaunant licencijas ir leidimus.

1 lentelė

	Reikalavimai	Potencialios patikrinimo priemonės
		Pastaba: Patikrinimo priemonės yra įtrauktos tik kaip pavyzdžiai. Įmonė gali naudotis kitus įrodymus patvirtinti atitiktis reikalavimams.
a)	Įrodymas dėl teisinio įgaliojimo kirsti mišką	Koncesijos licencija ir/ar leidimas kirsti mišką (patvirtintas atitinkamos valdžios įstaigos)
b)	Įrodymas dėl atitikties tvarkymo plano reikalavimams	Patvirtintas tvarkymo planas ar atitinkamas dokumentas, kurio reikalauja vietos valdžia.
c)	Taikomų kirtimo apribojimų detalizavimas	Dokumentacija, nurodanti teisinius reikalavimus dėl kirtimo apribojimo (pvz. minimalus diametras, draudžiamų kirsti rūšių sąrašas, kiekio apribojimai)
d)	Įrodymai, kad mediena yra nukirsta iš teritorijų, skirtų kirtimams (pvz. ne iš saugomų teritorijų, kur draudžiami kirtimai)	Žemėlapiai ir/ar dokumentai, nurodantys vietą, kurioje vykdomas kirtimas
e)	Įrodymai, kad kirtimo apimtys neviršija nustatytųjų	Dokumentai, nurodantys nukirstos medienos kiekius ir rūšis.
g)	Medienos įsigijimo įrodymai	Įsigijimo, pirkimo/pardavimo sutartys, sąskaitos
h)	Įrodymai, kad buvo sumokėti visi mokesčiai (t.y. mokesčiai už teisę kirsti, naudoti medienos išteklius)	Oficialūs dokumentai, įrodantys mokėjimus
i)	Įrodymai dėl atitikties taikomiems CITES reikalavimams	Atnaujintas medžių rūšių, kurios buvo nukirstos ir parduotos MTV, sąrašas. Atnaujintas medžių rūšių, įtrauktų į Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) I-III priedus. Nacionaliniai leidimai kirsti ir prekiauti bet kokiomis rūšimis įtrauktomis į CITES priedus (jei taikoma)
j)	Įrodymai, kad medienos transportavimo dokumentai atitinka reikalavimus	Transportavimo ar pardavimo dokumentų, kuriuose nurodyta medienos rūšis ir kiekiai, kopijos.

1.2. Įmonė turi įrodyti, kad nukirstos medienos rūšis ir kiekiai yra nustatyti teisingai.

2. Mediena nukirsta pažeidžiant tradicines ir pilietines teises

2.1. Įmonė turi įrodyti, kad MTV kur kertama mediena nėra jokių esminių konfliktų, susijusių su čiaabuvių žmonių grupių žemės nuosavybės ar žemės naudojimo teise; nėra konfliktų, kurie liečia dideles asmenų grupes; ir nėra konfliktų, kurių sprendimas buvo priimtas nepritariant pagrindinėms ginčo grupėms (Žr. 2.3 skyrių žemiau).

2.2. Įmonė turi įrodyti, kad nėra Tarptautinės darbo organizacijos (ILO) fundamentalių principų ir Tarptautinės darbo organizacijos (ILO) konvencijos 169 pažeidimų, susijusių su čiaabuviais.

ILO fundamentalių principų ir teisių darbe deklaracija yra valdžios, darbdavių ir darbuotojų organizacijų įsipareigojimas remti pagrindines žmogiškąsias vertybes – vertybes, kurios yra

būtiną mūsų socialiniame ir ekonominiame gyvenime. Deklaracija apima keturis pagrindinius aspektus:

Asociacijų laisvė ir laisvė į kolektyvines derybas;

Priverstinio darbo panaikinimas;

Vaikų išnaudojimo darbui panaikinimas, ir;

Diskriminacijos darbo vietoje panaikinimas.

2.3 Tai atvejais, kai rezoliucija yra įgyvendinta (Žr. 2.1 skyrių aukščiau), įmonė turi pateikti dokumentus, įrodančius, kad bet kokie dėl miškų valdymo kilę ginčai yra išspręsti, o taip pat dokumentuose turi atsispindėti diskutuojančių pusių palaikymas bei turi būti nurodytas pereinamasis procesas, kuriuo bus sprendžiamas kilęs ginčas.

3 Mediena, nukirsta iš miškų, kuriuose vykdoma miškininkystės veikla kelia grėsmę ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms

3.1. Remdamasi 3.2 skyriumi, įmonė turi įrodyti, kad MTV miškininkystės veikla nekelia pavojaus ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms (YAV).

Jei dėl vietos sąlygų ar santykių su tiekėjais nėra galimybės atlikti vertinimo MTV lygmenyje, įmonė turi įrodyti, kad miškininkystės veikla teritorijoje, kur vykdomi kirtimai, nekelia pavojaus ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms. Sprendimas vertinti poveikį tik YAV turi būti atitinkamai pagrįstas. Jei yra įrodymų, kad kyla pavojus YAV, įmonė turi vertinti YAV MTV lygmeniu.

3.2. Įmonė turi turėti ir saugoti dokumentus, įrodančius atitikties 3.1 skyriui, bent 5 metus. Dokumentai mažiausiai turi apimti:

- a) vertinimo dokumentus (pvz. ekologinio vertinimo, aplinkosauginio ar socialinio poveikio vertinimai ar gyvosios gamtos aprašymai), atitinkančius MTV dydį ir miškų tvarkymo intensyvumą bei identifikuojančius esamas ypatingas aplinkosaugines vertybes;
- b) konsultacijų su suinteresuotomis pusėmis, įskaitant NVO ir šalis, kurios susiję su miškais ar turi juose kokių nors interesų, įrodymus¹¹, kurie atspindėtų YAV ir joms kylančių grėsmių identifikavimą, atsižvelgiant į socialinius ir aplinkosauginius aspektus. Kur yra galimybė, vertinimo metu turi būti konsultuojamasi su MTV teritorijoje ar greta gyvenančių bendruomenių ar čia buvusių atstovais ir nariais;
- c) MTV teritorijoje identifikuotų ypatingų aplinkosauginių vertybių sąrašą kartu su įrodymais, kad šioms ypatingoms aplinkosauginėms vertybėms negresia pavojus MTV teritorijoje.

4. Mediena nukirsta iš plotų, natūralų mišką paverčiant plantacijomis ar ne miško naudmenomis

4.1. Remdamasi 4.2 skyriumi, įmonė turi įrodyti, kad bet kokie natūralūs ar pusiau natūralūs miškai, ar medžiais apaugusios ekosistemos, kaip pavyzdžiui savanos, MTV teritorijoje nėra verčiamos į plantacijas ar kitas ne miško naudmenas, išskyrus atvejus

¹¹ Pavyzdžiui, susirinkimų protokolai, pakvietimai, nuotraukos.

nurodytus 4.3 skyriuje.

- 4.2. Įmonė turi turėti ir saugoti dokumentus, įrodančius atitiktis 4.1 skyriui, bent 5 metus.
- 4.3. Miškai neturi būti verčiami į plantacijas ar ne miško naudmenas, išskyrus atvejus, kai:
 - a. konvertuojama labai maža miškų tvarkymo vieneto dalis;
 - b. konvertacija nevyksta ypatingos aplinkosauginės vertės miškuose; ir
 - c. užtikrinama aiški, svarbi, papildoma ir ilgalaikė aplinkosauginė ir socialinė nauda miškų tvarkymo vienetė.

Įsidėmėkite: Ši kategorija taikoma tik medienai iš natūralių ar pusiau natūralių miškų, kurie yra verčiami plantacijomis ar ne miško naudmenomis.

5. Mediena iš miškų, kur sodinami genetiškai modifikuoti medžiai

- 5.1. Įmonė turi užtikrinti, kad MTV teritorijoje, iš kurios perkama FSC kontroliuojama mediena, nėra genetiškai modifikuotų medžių.
- 5.2. Įmonė turi turėti ir saugoti dokumentus, įrodančius atitiktis 5.1 skyriui, bent 5 metus.

4 priedas. Nuostatos FSC kontroliuojamos medienos pareiškimams

- 1.1 Įmonės, tiekiančios FSC kontroliuojamą medieną, pareiškimus apie FSC kontroliuojamą medieną ar teiginį „FSC Controlled Wood“ turi naudoti tik santykiuose verslas-verslui su FSC gamybos grandies sertifikatu turėtojais, kurie reikalauja FSC kontroliuojamos medienos FSC-mixed produktų gamybai.
- 1.2 Įmonės, tiekiančios FSC kontroliuojamą medieną, negali naudoti FSC kontroliuojamos medienos pareiškimų ar teiginio „FSC Controlled Wood“, ar FSC prekinių ženklų ant produkto bei reklaminėje medžiagoje
- 1.3 Įmonės tiekiančios FSC kontroliuojamą medieną gamybos procese ar sandėliuojant produkciją gali naudoti terminą „FSC Controlled Wood“ atskiramuosiuose ženkluose. Atskiriamieji ženklai su terminu „FSC Controlled Wood“ turi būti pašalinti jei produktai pasiekia galutinius pardavimo taškus ir/ar tuo atveju, jei skiriamieji ženklai gali būti palaikyti kaip komercinės etiketės.
- 1.4 Įmonės tiekiančios FSC kontroliuojamą medieną pardavimo bei atitinkamuose dokumentuose turi aiškiai susieti terminą „FSC Controlled Wood“ su kontroliuojamos medienos produktais.
- 1.5 Įmonės tiekiančios FSC kontroliuojamą medieną turi atitikti 3 priedo 1.6-1.7 skyrių reikalavimus kai yra pateikiami „FSC Controlled Wood“ pareiškimai.
- 1.6 Teiginys „FSC Controlled Wood“ visuomet turi būti kartu su FSC akredituotos sertifikavimo organizacijos išduotu FSC kontroliuojamos medienos sertifikato kodu.
- 1.7 FSC etiketės negali būti naudojamos su pareiškimais apie produktus, kurie parduodami arba įsigijami kaip išskirtinai „FSC Controlled Wood“ pagal FSC kontroliuojamos medienos sertifikatus.